

Dr Anna Rogacka-Lukasik

Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie

ORCID: 0000-0001-6140-0591

e-mail: a.rogacka-lukasik@ujd.edu.pl

Dr hab. Magdalena Gurdek, prof. AH

Akademia Humanitas w Sosnowcu

ORCID: 0000-0002-4924-348X

e-mail: magdalena.gurdek@humanitas.edu.pl

Patent europejski o jednolitym skutku i Jednolity Sąd Patentowy w europejskim systemie ochrony patentowej – nowa rzeczywistość patentowa

The European Unitary Patent and the Unified Patent Court in the European Patent Protection System – a new patent reality

Streszczenie

Z początkiem czerwca 2023 r. weszła w życie reforma legislacyjna europejskiego systemu patentowego i zaczął obowiązywać unijny pakiet patentowy. Jego elementami są: patent europejski o jednolitym skutku oraz Jednolity Sąd Patentowy. Polska przystąpiła do unijnej procedury wzmocnionej współpracy dążącej do utworzenia systemu jednolitego patentu europejskiego, jednakże nie podpisała Porozumienia w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego. Pojawia się zatem pytanie: skoro Polska nie przystąpiła do Porozumienia w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego, to w jakim celu rozważać jego założenia? Otóż, jego postanowienia nie są obojętne dla polskich podmiotów zgłaszających patent. Z tych też względów celem niniejszego artykułu jest, po zaprezentowaniu patentu europejskiego o jednolitym skutku i funkcjonowania Jednolitego Sądu Patentowego, przedstawienie skutków regulacji w odniesieniu do Polski.

Słowa kluczowe: prawo unijne, ochrona patentowa, patent europejski o jednolitym skutku, Jednolity Sąd Patentowy

Abstract

At the beginning of June 2023, the legislative reform of the European patent system entered into force and the EU patent package came into force. Its elements are: the European patent with unitary effect and the Unified Patent Court. Poland joined the EU enhanced cooperation procedure aimed at creating a unitary European patent system, but did not sign the Agreement on a Unified Patent Court. Therefore, the question arises: if Poland has not joined the Agreement on the Unified Patent Court, what is the purpose of considering its assumptions? Well, its provisions are not indifferent to Polish entities applying for patents. For these reasons, the aim of this article is, after presenting the European patent with unitary effect and the functioning of the Unified Patent Court, to present the effects of the regulation in relation to Poland.

Keywords: EU law, patent protection, European patent with unitary effect, Unified Patent Court

JEL: K11, K33

Wstęp

Chce się powiedzieć, że w europejskim systemie ochrony patentowej rok 2023 upłynął pod znakiem patentu europejskiego o jednolitym skutku i Jednolitego Sądu Patentowego. Nie bez powodu, ponieważ w 2023 r. byliśmy świadkami rewolucji w zakresie ochrony patentowej – 1.06.2023 r. wszedł w życie system jednolitego patentu europejskiego, zgodnie z którym dla udzielonych patentów europejskich w tym dniu lub po tej dacie możliwe stało się ubieganie o zarejestrowanie przez Europejski Urząd Patentowy¹ jednolitego skutku prawnego, wywieranego łącznie i w sposób automatyczny na terenie 17 państw członkowskich Unii Europejskiej, które dotychczas podpisały Porozumienie w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego (w ww. dacie 17 państw, a w 2024 r. 18 państw – do grona państw dołączyła Rumunia).

Potrzeba stworzenia prawa z patentu, którego zasięg terytorialny powiązany byłby z obszarem Unii Europejskiej, występowała od dawna. Dyskusje na temat ujednolicenia prawa patentowego w Europie toczyły się od lat 60. XX w. Pierwszym krokiem zbliżającym ustawodawstwa poszczególnych krajów i upraszczającym procedurę ustanowienia ochrony na terytorium kilku państw europejskich było podpisanie w 1973 r. Konwencji o udzielaniu patentów europejskich². W postępującej globalizacji upatrywano przyczyn stworzenia systemu patentowego, który w prostszy i tańszy sposób zapewniłby ochronę w całej Unii Europejskiej (Wadlow, 2010). Doświadczenia związane z funkcjonowaniem systemu patentu europejskiego sprawiły, że oprócz konieczności stworzenia jednolitego patentu zaczęto dostrzegać potrzebę scentralizowanego systemu sądowego. Kolejnym krokiem milowym było podpisanie w 2013 r. przez 24 państwa członkowskie Unii Europejskiej Porozumienia w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego³, co wówczas otworzyło drogę do wejścia w życie tzw. systemu jednolitego patentu europejskiego. Pomimo tego, że Porozumienie w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego zostało podpisane w 2013 r., zaczęło obowiązywać dopiero od 1.06.2023 r. Jednym z warunków jego wejścia w życie było bowiem ratyfikowanie przedmiotowego Porozumienia przez Niemcy, a proces ten przedłużył się ze względu na wątpliwości co do konstytucyjności przyjętej umowy.

W dniu 1.06.2023 r., po latach dyskusji o możliwości ustanowienia patentu unijnego rozpoczęły funkcjonowanie dwie instytucje: patent europejski o jednolitym skutku (*European patent with unitary effect*) oraz Jednolity Sąd Patentowy (*Unified Patent Court*, UPC), otwierając nową erę w europejskim systemie ochrony patentowej. System jednolitego patentu europejskiego, tworzą następujące akty prawne:

1) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1257/2012 z 17.12.2012 r. wprowadzające wzmocnioną współpracę w dziedzinie tworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej⁴;

2) rozporządzenie Rady (UE) nr 1260/2012 z 17.12.2012 r. wprowadzające wzmocnioną współpracę w dziedzinie tworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej w odniesieniu do mających zastosowanie ustaleń dotyczących tłumaczeń⁵;

3) umowa międzynarodowa – Porozumienie w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego z 19.02.2013 r.

Porozumienie w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego podpisały 24 państwa członkowskie UE⁶, a ratyfikowało je 17 państw. Od 1.06.2023 r. obowiązuje na terytorium: Austrii, Belgii, Bułgarii, Danii, Estonii, Finlandii, Francji, Holandii, Litwy, Luksemburga, Łotwy, Malty, Niemiec, Portugalii, Słowenii, Szwecji i Włoch. Z kolei ze skutkiem od 1.09.2024 r. do systemu jednolitego patentu europejskiego przystąpiła Rumunia, co oznacza, że aktualnie liczba państw członkowskich UE uczestniczących w systemie jednolitego patentu europejskiego wynosi 18⁷. Polska nie podpisała Porozumienia w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego⁸ (decyzja ta została podjęta po przedstawieniu przez Deloitte Polska raportu krytycznego wobec reformy ze względów ekonomicznych i po tym, jak debata publiczna nad raportem doprowadziła do wstrzymania się przez rząd z przystąpieniem do reformy – zob. Tilmann, 2015), natomiast przystąpiła do wzmożonej współpracy w dziedzinie jednolitego systemu ochrony patentowej i stosuje się wobec niej wymienione rozporządzenia.

Wymienione wcześniej rozporządzenia weszły w życie 20.01.2013 r.⁹, lecz są stosowane od dnia wejścia w życie Porozumienia w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego.

System jednolitego patentu europejskiego nie tworzy patentu Unii Europejskiej, ale przewiduje nadanie jednolitego skutku na terenie państw UE związanych pakietem wyżej wymienionych aktów prawnych. Jednakże wejście w życie systemu jednolitego patentu europejskiego wiązało się z rozpoczęciem działalności Jednolitego Sądu Patentowego, którego funkcjonowanie oparte jest na wspomnianym Porozumieniu w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego (Żelechowski, 2022).

Pojawia się zatem pytanie: skoro Polska nie przystąpiła do Porozumienia w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego, to w jakim celu rozważać jego założenia? Otóż, jego postanowienia nie są obojętne dla podmiotów mających miejsce zamieszkania lub siedzibę w Polsce lub prowadzących w Polsce działalność. Polskie podmioty uprawnione mogą zdecydować się na ochronę swoich wynalazków w nowym systemie, a także mogą być stronami sporów, które będą toczyć się przed Jednolitym Sądem Patentowym.

Dodatkowo należy zauważyć, że praktyka Europejskiego Urzędu Patentowego, jak i orzecznictwo Jednolitego Sądu Patentowego mają wpływ na kształt polskiego prawa patentowego oraz wyroki polskich sądów, gdyż Jednolity Sąd Patentowy będzie stosować prawo unijne i współpracować z Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej¹⁰ w celu uzyskania jednolitej wykładni prawa Unii Europejskiej. Z uwagi na fakt, że Polska jest krajem członkowskim UE, jest zobligowana do przestrzegania orzeczeń TSUE.

Z tych też względów celem niniejszego artykułu jest, po krótkim zaprezentowaniu patentu europejskiego o jednolitym skutku i funkcjonowaniu Jednolitego Sądu Patentowego, przedstawienie skutków obowiązującej od czerwca 2023 r. regulacji w odniesieniu do Polski.

Patent europejski o jednolitym skutku

Jednolitą ochronę patentową zapewniają patenty europejskie o jednolitym skutku. Są nimi te patenty europejskie, które na wniosek właściciela uzyskują jednolity skutek ustanowiony w rozporządzeniu 1257/2012¹¹, a ich reżim językowy podlega regulacjom rozporządzenia 1260/2012. Patent europejski o jednolitym skutku to nowa forma ochrony patentowej, która jest oparta na patencie europejskim, udzielanym przez Europejski Urząd Patentowy na podstawie patentu europejskiego, który uzyska jednolity skutek, o którym mowa w rozporządzeniu 1257/2012 (Nowicka, 2017).

W celu uniknięcia nieporozumień terminologicznych należy wyraźnie wskazać, że patent europejski (*European patent*), który nadal będzie udzielany na terytoriach wyznaczonych przez zgłaszającego państw-stron Konwencji o patencie europejskim, w tym również państw uczestniczących we wzmocnionej współpracy, jest określany jako „klasyczny” patent europejski (Nowicka, 2012). Zatem klasyczne patenty europejskie¹² oczywiście nadal istnieją, jeśli uprawniony nie wystąpi o jednolity skutek, z tym że ich natura prawna ulega zmianie w państwach, które zwiążą się Porozumieniem w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego. Patent europejski o jednolitym skutku różni się od klasycznego patentu europejskiego, który po walidacji¹³ w wybranych państwach stanowi wiązkę niezależnych patentów krajowych, podlegających odrębnym regulacjom krajowym i niezależnemu rozporządzaniu¹⁴. Klasyczny patent europejski został więc utrzymany, a uprawniony będzie mógł zdecydować, czy jego patent ma mieć jednolity skutek.

Patent europejski o jednolitym skutku to nowy typ patentu europejskiego, który obejmuje swoim zasięgiem grupę państw członkowskich Unii Europejskiej, które spełniły warunki przystąpienia do systemu. Zakres terytorialny ochrony patentu europejskiego o jednolitym skutku jest ograniczony do państw członkowskich EPO, będących państwami Unii Europejskiej i uczestniczącymi we wzmocnionej współpracy w dziedzinie tworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej, w których w dacie zarejestrowania jednolitego skutku weszło w życie Porozumienie w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego. W praktyce oznacza to więc, że jednolity skutek może być nadany wszystkim patentom europejskim, które zostały udzielone po dacie wejścia w życie Porozumienia w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego. A zatem wniosek o jednolity skutek można było złożyć nie tylko wobec zgłoszeń składanych po 1.06.2023 r., lecz także wobec zgłoszeń, które są procedowane przez EPO i w przypadku których decyzja o udzieleniu patentu została opublikowana w Europejskim Biuletynie Patentowym po 1.06.2023 r. Należy także przypomnieć, że od 1.06.2023 r. rejestracja przez EPO jednolitego patentu europejskiego jest możliwa dla 18 państw¹⁵, a poza systemem pozostaje między innymi Polska¹⁶, o czym była mowa powyżej. Z kolei zakres terytorialny klasycznego patentu europejskiego jest szerszy aniżeli patentu europejskiego o jednolitym skutku, obejmuje bowiem 39 państw europejskich należących do Europejskiej Organizacji Patentowej¹⁷.

Warunkiem powstania jednolitego skutku jest jego zarejestrowanie w rejestrze jednolitej ochrony patentowej

(w którym są także rejestrowane ograniczenia, licencje, przeniesienie, unieważnienie i wygaśnięcie patentu europejskiego o jednolitym skutku). Powyższe wprost wynika z regulacji art. 3 ust. 1 rozporządzenia 1257/2012 wskazującego, że „patent europejski udzielony z tym samym zestawem zastrzeżeń w odniesieniu do wszystkich uczestniczących państw członkowskich ma jednolity skutek w uczestniczących państwach członkowskich pod warunkiem zarejestrowania takiego jednolitego skutku w rejestrze jednolitej ochrony patentowej. Jednolitego skutku nie ma patent europejski udzielony z różnymi zestawami zastrzeżeń w odniesieniu do różnych uczestniczących państw członkowskich”. Właściciel patentu europejskiego składa wniosek o rejestrację jednolitego skutku patentu europejskiego do Europejskiego Urzędu Patentowego¹⁸. O rejestrację jednolitego skutku patentu europejskiego można wnioskować dla dowolnego patentu europejskiego udzielonego w dacie lub po dacie wejścia w życie rozporządzenia 1257/2012 i rozporządzenia 1260/2012. Rozporządzenia te obowiązują od daty wejścia w życie Porozumienia w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego, więc od 1.06.2023 r. Zatem wniosek o zarejestrowanie jednolitego skutku dotyczy patentów europejskich udzielonych od dnia wejścia w życie Porozumienia w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego (Nowicka, 2017).

Patent europejski o jednolitym skutku stanowi prawo wyłączone o jednolitym charakterze, co oznacza, że wszystkie działania jego dotyczące wywierają jednakowy efekt we wszystkich państwach, dla których został zarejestrowany jednolity skutek (Nowicka, 2017). Zgodnie z art. 4 ust. 1 rozporządzenia 1257/2012 patent europejski o jednolitym skutku obowiązuje w uczestniczących państwach członkowskich od dnia opublikowania przez EPO wzmianki o udzieleniu patentu europejskiego w Europejskim Biuletynie Patentowym¹⁹. Jednakże należy mieć na uwadze odstępstwa od art. 3 ust. 1 i 2 oraz art. 4 ust. 1 rozporządzenia 1257/2012 zawarte w art. 18 ust. 2 ak. 2 rozporządzenia 1257/2012, gdzie wskazano, że „patent europejski, którego jednolity skutek został wpisany do rejestru jednolitej ochrony patentowej, ma jednolity skutek jedynie w tych uczestniczących państwach członkowskich, w których Jednolity Sąd Patentowy ma wyłączną jurysdykcję w odniesieniu do patentów europejskich o jednolitym skutku w dniu wpisania do rejestru”²⁰. Jak wynika z powyższego patent europejski o jednolitym skutku ma jednolity charakter i ma zapewniać jednolitą ochronę oraz wywierać taki sam skutek we wszystkich uczestniczących państwach członkowskich. Będzie on mógł zostać ograniczony, przeniesiony, unieważniony, a także będzie wygasać tylko w odniesieniu do wszystkich tych państw²¹.

Istotne jest, że wraz z wnioskiem o rejestrację jednolitego skutku wymagane jest złożenie tłumaczenia patentu europejskiego, przy czym, jeżeli patent europejski został udzielony w języku niemieckim lub francuskim, to należy złożyć pełne tłumaczenie patentu na język angielski, a jeżeli patent europejski został udzielony w języku angielskim, to należy złożyć pełne tłumaczenie patentu na dowolny język urzędowy UE²². Tłumaczenie na dowolny język urzędowy może być np. tłumaczeniem na język urzędowy państwa, w którym

planowane jest dokonanie klasycznej walidacji patentu europejskiego, a w którym nie obowiązuje Porozumienie w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego (takiego jak Polska czy Hiszpania). Jeżeli zostaną spełnione wszystkie wymogi, zarówno formalne, jak i merytoryczne, wówczas Europejski Urząd Patentowy udzieli jednolitego patentu. A zatem rejestruje jednolity skutek w rejestrze jednolitej ochrony patentowej²³ i poinformuje o dacie rejestracji.

Jeśli jednak wniosek o rejestrację jednolitego skutku zostanie złożony we właściwym terminie, ale nie zostaną spełnione pozostałe wymogi co do jego rejestracji, wówczas EPO wezwie do ich usunięcia w terminie jednego miesiąca²⁴. Termin ten nie podlega przedłużeniu ani przywróceniu praw²⁵. W sytuacji nieusunięcia braków wniosek zostanie odrzucony, co będzie skutkowało nieuzyskaniem przez patent europejski jednolitego skutku.

Ponadto w art. 5 ust. 1 rozporządzenia 1257/2012, zatytułowanym „Jednolita ochrona”, wskazano, że patent europejski o jednolitym skutku przyznaje jego właścicielowi prawo do uniemożliwienia jakiegokolwiek osobie trzeciej popełniania czynów, przed którymi ten patent zapewnia ochronę, na terytoriach uczestniczących państw członkowskich, w których patent ten ma jednolity skutek, z zastrzeżeniem obowiązujących ograniczeń”. Z kolei według art. 5 ust. 2 rozporządzenia 1257/2012 „zakres tego prawa i jego ograniczenia są jednolite we wszystkich uczestniczących państwach członkowskich, w których patent ma jednolity skutek”. Jak wynika z tych przepisów, nie określają one jednak treści jednolitego skutku (praw wyłącznych i ich ograniczeń), lecz – podobnie jak art. 3 rozporządzenia 1257/2012 – formułują zasadę, że patent europejski o jednolitym skutku wywiera jednolity skutek²⁶. Treść jednolitego skutku jest zawarta dopiero w art. 5 ust. 3 rozporządzenia 1257/2012, zgodnie z którym „czynami, przed którymi patent zapewnia ochronę, o których mowa w ust. 1, oraz obowiązującymi ograniczeniami są czyny i ograniczenia określone przez prawo stosowane wobec patentów europejskich o jednolitym skutku w tym uczestniczącym państwie członkowskim, którego prawo krajowe ma zastosowanie do danego patentu europejskiego o jednolitym skutku jako przedmiotu własności zgodnie z art. 7”. W świetle powyższego należy zauważyć, że rozporządzenie 1257/2012 nie określa treści patentów europejskich o jednolitym skutku, lecz odsyła w tej mierze do praw państw uczestniczących we wzmocnionej współpracy, którym będą podlegać patenty europejskie o jednolitym skutku jako przedmiot własności (Świerczyński, 2015; Nowicka & Skubisz, 2013).

Jednolity Sąd Patentowy

Jak wynika z powyższego, powstanie jednolitej ochrony patentowej (tworzonej na podstawie rozporządzeń 1257/2012 i 1260/2012) jest powiązane z utworzeniem nowego systemu rozstrzygania sporów patentowych przez Jednolity Sąd Patentowy²⁷, który powstał na podstawie Porozumienia w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego. Przed-

miotowe porozumienie reguluje w pierwszej kolejności funkcjonowanie, strukturę i kompetencje Jednolitego Sądu Patentowego, jak również zawiera normy materialnoprawne określające zwłaszcza zakres uprawnień wyłącznych wynikających z patentu europejskiego o jednolitym skutku, ograniczenia patentu, prawa użytkownicy uprzednich oraz kwestie wyczerpania (Rutkowska-Sowa, 2021).

Jednolity Sąd Patentowy ma wyłączną właściwość nie tylko do rozstrzygania spraw dotyczących patentów europejskich o jednolitym skutku, ale również w sprawach dotyczących klasycznych patentów europejskich oraz dodatkowych świadectw ochronnych²⁸. Jest on sądem wspólnym dla umawiających się państw członkowskich, a zatem podlega tym samym zobowiązaniom na podstawie prawa Unii Europejskiej, co każdy sąd krajowy umawiających się państw członkowskich (Nowicka, 2017). Posiada on osobowość prawną w każdym umawiającym się państwie członkowskim i przysługuje mu możliwie najszersza zdolność prawna przyznawana osobom prawnym na podstawie prawa krajowego danego państwa.

Jednolity Sąd Patentowy jest sądem dwuinstancyjnym. Sąd Pierwszej Instancji składa się z oddziału centralnego mającego siedzibę w Paryżu oraz filii w Londynie i Monachium, jak również z oddziałów lokalnych i regionalnych. Oddział lokalny tworzy się w umawiającym się państwie członkowskim na wniosek tego państwa zgodnie ze statutem. Siedzibę oddziału lokalnego wyznacza umawiające się państwo członkowskie, w którym znajduje się dany oddział lokalny²⁹. Z kolei oddział regionalny tworzy się dla dwóch lub więcej umawiających się państw członkowskich na ich wniosek zgodnie ze statutem. Państwa te wyznaczają siedzibę oddziału regionalnego. Oddział regionalny może rozpoznawać sprawy w wielu lokalizacjach³⁰. Sąd Drugiej Instancji, czyli Sąd Apelacyjny, jest właściwy do rozpatrywania odwołań od orzeczeń sądów pierwszej instancji, a jego siedziba znajduje się w Luksemburgu³¹. W siedzibie Sądu Apelacyjnego tworzy się Sekretariat, którym kieruje sekretarz. A we wszystkich oddziałach Sądu Pierwszej Instancji tworzy się sekretariaty oddziałów³². Dodatkowo, na podstawie Porozumienia w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego, tworzy się komitet administracyjny³³, komitet budżetowy³⁴ i komitet doradczy³⁵ w celu zapewnienia skutecznego wdrożenia i funkcjonowania przedmiotowego Porozumienia³⁶. Zarówno przy Sądzie Pierwszej Instancji, jak i przy Sądzie Apelacyjnym, ustanawia się Centrum Mediacji i Arbitrażu Patentowego z siedzibami w Lublanie i w Lizbonie, których rolą jest wspieranie polubownego rozwiązywania sporów dotyczących patentów europejskich, zarówno klasycznych, jak i jednolitych³⁷.

Językiem postępowania przed Sądem Pierwszej Instancji może być dowolny język urzędowy UE będący językiem urzędowym państwa, w którym znajduje się dany oddział lokalny lub regionalny, lub język urzędowy wyznaczony przez państwa tworzące oddział regionalny. Państwa mogą wyznaczyć jako język postępowania w takim oddziale np. jeden z języków urzędowych EPO (angielski, niemiecki lub francuski). Językiem postępowania przed oddziałem centralnym lub, gdy strony tak postanowią, przed jego oddziałem lokal-

nym, może być język postępowania przed EPO. Językiem postępowania przed Sądem Apelacyjnym jest język postępowania wykorzystywany w danej sprawie w Sądzie Pierwszej Instancji, jednak strony mogą uzgodnić, że językiem postępowania będzie język, w którym udzielono patentu³⁸.

Opłaty sądowe związane z prowadzeniem sporów przed Jednolitym Sądem Patentowym ustalane są przez komitet administracyjny, który dokonuje ich okresowej weryfikacji. Opłaty te obejmują opłaty stałe oraz w przypadku niektórych działań, gdy wartość przedmiotu sporu przekracza ustalony pułap 500 000 euro, pobierana jest dodatkowa opłata zależna od wartości przedmiotu sporu. Opłaty sądowe ustala się na takim poziomie, aby uzyskać równowagę między zasadą równego dostępu do wymiaru sprawiedliwości³⁹ a właściwym wkładem stron na pokrycie kosztów ponoszonych przez Sąd, uznając korzyści gospodarcze dla zaangażowanych stron oraz cel, jakim jest samofinansujący się Sąd mający zbilansowany budżet⁴⁰.

Wyłączna właściwość Jednolitego Sądu Patentowego odnosi się do powództw w sprawach dotyczących: faktycznych lub grożących naruszeń patentów oraz dodatkowych świadectw ochronnych i związanych z nimi środków obrony, w tym roszczeń wzajemnych dotyczących licencji; dotyczących stwierdzenia braku naruszenia patentów i dodatkowych świadectw ochronnych; środków i nakazów tymczasowych i ochronnych; unieważnienia patentów oraz dotyczących stwierdzenia nieważności dodatkowych świadectw ochronnych; stosowania wynalazku przed udzieleniem patentu lub dotyczących prawa opartego na uprzednim stosowaniu wynalazku; postanowień EPO wynikających z jego zadań; jak również powództw wzajemnych dotyczących unieważnienia patentów oraz dotyczących stwierdzenia nieważności dodatkowych świadectw ochronnych; powództw w sprawach o odszkodowanie lub zadośćuczynienie wynikających z ochrony tymczasowej udzielonej w związku z publikacją europejskiego zgłoszenia patentowego; powództw o wynagrodzenie z tytułu licencji⁴¹.

Postępowanie przed Jednolitym Sądem Patentowym, zarówno w pierwszej, jak i w drugiej instancji składa się z procedury pisemnej, dodatkowej i ustnej⁴². Jednakże z uwagi na ograniczone ramy niniejszej publikacji, postępowanie to nie stanowi przedmiotu analizy.

Finalnie Jednolity Sąd Patentowy jest jedynym sądem właściwym zarówno dla klasycznych patentów europejskich, jak i patentów europejskich o jednolitym skutku, jednakże od dnia rozpoczęcia stosowania Porozumienia w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego obowiązuje siedmioletni okres przejściowy⁴³, w trakcie którego zapewniona została możliwość przeprowadzenia przez uprawnionych z klasycznego patentu europejskiego procedury wyłączenia spod jurysdykcji Jednolitego Sądu Patentowego w ramach tzw. klauzuli *opt-out*. Podczas okresu przejściowego: do sądów krajowych lub innych właściwych organów krajowych nadal można wnieść powództwo o naruszenie lub unieważnienie patentu europejskiego (ale nie patentu europejskiego o jednolitym skutku); do sądów krajowych lub innych właściwych organów krajowych nadal można wnieść powództwo o naruszenie lub stwierdzenie nieważności dodatkowego świadec-

stwa ochronnego wydanego dla produktu chronionego patentem europejskim; właściciel patentu europejskiego lub osoba dokonująca zgłoszenia patentowego bądź posiadacz dodatkowego świadectwa ochronnego mają możliwość odstąpienia od wyłącznej właściwości Jednolitego Sądu Patentowego, powiadamiając o swoim odstąpieniu Sekretariat nie później niż w terminie jednego miesiąca przed upływem ww. okresu przejściowego⁴⁴.

Obecnie zatem aż do 2030 r. – dzięki zastosowaniu klauzuli *opt-out* – jurysdykcja sądowa nad danym patentem europejskim pozostawać będzie w gestii wyłącznie krajowych sądów lub urzędów patentowych, czyli zgodnie z obecnym systemem rozstrzygania sporów w Europie. Aby tak się stało, konieczne jest złożenie w Jednolitym Sądzie Patentowym formalnego wniosku zawierającego wykaz planowanych do wyłączenia posiadanych lub przyszłych patentów europejskich. Szczegółową regulację wymogów w zakresie procedury zastosowania klauzuli *opt-out* ustanawia Regulamin proceduralny Jednolitego Sądu Patentowego⁴⁵. Należy dodać, że brak złożenia w Jednolitym Sądzie Patentowym przedmiotowego wniosku o zastosowanie klauzuli *opt-out* spowoduje, że klasyczne patenty europejskie będą podlegać jurysdykcji Jednolitego Sądu Patentowego⁴⁶.

Po upływie okresu przejściowego Jednolity Sąd Patentowy będzie posiadał wyłączną jurysdykcję wobec klasycznych patentów europejskich obowiązujących na terytorium państw uczestniczących w Porozumieniu w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego, które zostały zgłoszone po zakończeniu okresu przejściowego oraz które zostały zgłoszone/udzielone przed zakończeniem okresu przejściowego i wobec których przed końcem okresu przejściowego uprawnieni nie wyłączyli jurysdykcji Jednolitego Sądu Patentowego.

Polska poza systemem jednolitego patentu europejskiego – skutki takiego stanu

Zgodnie z powyższymi uwagami Polska przystąpiła do unijnej procedury wzmocnionej współpracy dążącej do utworzenia systemu jednolitego patentu europejskiego, ale nie podpisała Porozumienia w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego, co oznacza, że uprawnieni zarówno z klasycznego patentu europejskiego, jak i patentu europejskiego o jednolitym skutku, chcąc skorzystać z ochrony patentowej na terytorium Polski, muszą ubiegać się o nią bezpośrednio w Urzędzie Patentowym RP albo na dotychczasowej ścieżce międzynarodowej. Pomimo nieprzystąpienia Polski do systemu jednolitego patentu europejskiego, polscy zgłaszający patent mogą z niego korzystać, gdyż jest on otwarty również dla państw, które nie są tym systemem objęte. Zatem fakt, że Polska nie stała się sygnatariuszem Porozumienia w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego, nie oznacza, że nowe regulacje polskich przedsiębiorców nie dotyczą (Wilczyńska-Baraniak & Petrow-Ganew, 2022).

Polscy zgłaszający mogą korzystać z niewątpliwych zalet i udogodnień systemu, ubiegając się o ochronę jednocześnie

na dużym terytorium obowiązywania patentu europejskiego o jednolitym skutku, bez konieczności podejmowania dodatkowych czynności i ponoszenia dodatkowych kosztów opłat przed krajowymi urzędami patentowymi bądź sądami⁴⁷. Polscy zgłaszający mogą więc korzystać z opcji rejestracji patentu europejskiego o jednolitym skutku (w odniesieniu do nowo udzielanych patentów europejskich), zyskując w ten sposób zdecydowanie szerszy terytorialnie zakres ochrony przy jednoczesnym obniżeniu kosztów, o ile planują utrzymywać patent w wielu państwach (Szczepanowska-Kozłowska, 2013, s. 4–11)⁴⁸. Polscy zgłaszający mogą także dochodzić swoich praw przed Jednolitym Sądem Patentowym w związku z posiadaniem jednolitym prawem ochronnym. System jednolitego patentu europejskiego jawi się więc jako prostsza i szybsza droga dochodzenia ochrony przed naruszeniami, gdyż zgłaszający może dochodzić ochrony patentowej przed Jednolitym Sądem Patentowym (ochrona, która obejmuje osiemnaście państw) i równolegle dochodzić ochrony przed sądami krajów, które nie są objęte Porozumieniem w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego. Należy zauważyć, że taka jednolita ochrona jest – z jednej strony – wyraźnie mniej kosztowna aniżeli walidacja patentu w poszczególnych krajach, z drugiej zaś – jest mniej skomplikowana do uzyskania, ponieważ wymaga złożenia tylko jednego wniosku do Europejskiego Urzędu Patentowego.

Inną zaletę omawianego systemu stanowi ujednolicenie języków patentów poprzez wprowadzenie trzech języków wiodących (angielskiego, francuskiego i niemieckiego) oraz jedynie w celach informacyjnych tłumaczeń mechanicznych na inne języki urzędowe poszczególnych państw.

Jednakże nie tylko na zalety systemu jednolitej ochrony patentowej należy wskazać, opinie na jego temat są bowiem podzielone. Mówi się m.in. o różnego rodzaju zagrożeniach i wadach nowego systemu. Na wady systemu jednolitej ochrony patentowej wskazywano już na etapie przyjmowania rozporządzeń 1257/2012 oraz 1260/2012. Pojawiały się wówczas obawy, że system jednolitego patentu europejskiego może okazać się szczególnie dotkliwy dla przedsiębiorców z państw rozwijających się, w których małe i średnie przedsiębiorstwa nie dysponują znacznymi środkami na ochronę patentu. Dlatego też w związku z uruchomieniem nowego systemu pojawiły się również ryzyka dla polskich zgłaszających. W pierwszej kolejności należy zauważyć, że w przypadku utraty patentu europejskiego o jednolitym skutku polski zgłaszający traci ochronę na terytorium wszystkich państw należących do systemu jednolitego patentu europejskiego. Dalej, co również istotne, polski podmiot zgłaszający patent, prowadzący działalność na terytorium państw, które ratyfikowały Porozumienie w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego, musi liczyć się z ryzykiem związanym z postępowaniami wszczynanymi przed Jednolitym Sądem Patentowym. W sytuacji naruszenia przez niego patentu europejskiego o jednolitym skutku odpowiada za naruszenie tych praw przed Jednolitym Sądem Patentowym, a konsekwencje takiego naruszenia są dotkliwe, gdyż zakaz podejmowania danych czynności obowiązuje automatycznie na terytorium wszystkich państw, które przystąpiły do Poro-

zumienia w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego (Nagy, 2023). Jeśli natomiast orzeczenie Jednolitego Sądu Patentowego dotyczy klasycznego patentu europejskiego, wówczas wywiera ono skutek jedynie na terytorium państw, w których ten patent obowiązuje (Szczepanowska-Kozłowska, 2013, s. 4–11).

Istotny głos w dyskusji na temat systemu jednolitej ochrony patentowej zajęła prezes Polskiej Izby Rzeczników Patentowych, która w liście do ministra gospodarki Janusza Piechocińskiego w 2013 r. wskazała w imieniu Polskiej Izby Rzeczników Patentowych, własnym, jak również setek tysięcy polskich przedsiębiorców, iż „pozostawienie naszego kraju poza systemem jednolitej ochrony patentowej nie będzie w najmniejszym stopniu przeszkadzać polskim podmiotom w korzystaniu z tego systemu i dokonywaniu zgłoszeń wynalazków, lecz do czasu utrzymania obecnego stanu rzeczy do Polski nie będą napływać dziesiątki tysięcy patentów, które musiałyby być tutaj tłumaczone i przestrzegane. Niezwiązanie Polski umową międzynarodową w sprawie JSP osłania nas przed wprowadzeniem systemu prawnego, którego skutki zmieniają obraz gospodarczy Europy i mogą być bardzo niekorzystne dla kraju znajdującego się na takim poziomie rozwoju gospodarczego i technologicznego, na jakim obecnie jest Polska”⁴⁹.

Mając na uwadze przedstawiony stan prawny oraz gospodarczy, podnoszono w ubiegłych latach, że przystąpienie do Porozumienia w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego nie leży w interesie Polski. Jednakże biorąc pod uwagę wzrost gospodarczy oraz rozwój przemysłu w przyszłości, przystąpienie do wskazanego aktu przez Polskę byłoby warte rozważenia (Hermann i in., 2016). W świetle powyższego warto zaznaczyć, że każdy patent europejski wymaga doboru indywidualnej strategii ochrony, tak aby móc zabezpieczyć się przed potencjalnymi zagrożeniami z nim związanymi⁵⁰.

Zakończenie

Niewątpliwie nowy system jednolitego patentu europejskiego zmieni rynek. Dotyczy to też Polski, choć do niego nie przystąpiła. Podczas obchodów pierwszego roku funkcjonowania Jednolitego Sądu Patentowego w dniu 10.07.2024 r. Matthias Zigann, prezes Jednolitego Sądu Patentowego, goszcząc delegację Europejskiego Urzędu Patentowego w pomieszczeniach Wydziału Monachijskiego Jednolitego Sądu Patentowego, podniósł, że „W ciągu pierwszych dwunastu miesięcy obowiązywania nowego systemu jednolitego patentu europejskiego do EPO wpłynęło ponad 30 000 wniosków o przyznanie jednolitego skutku, z czego około dwie trzecie pochodziło od właścicieli mających siedzibę w Europie. Duża część popytu wynika z atrakcyjności wynikającej z niższych kosztów i terminowości postępowań egzekucyjnych w Jednolitym Sądzie Patentowym”⁵¹.

Jednolity Sąd Patentowy jako międzynarodowy sąd ustanowiony w celu rozpatrywania naruszeń i ważności zarówno patentów europejskich o jednolitym skutku, jak i patentów europejskich, ma w założeniu położyć kres kosztownym

równoległym sporom sądowym i ma sprzyjać pewności prawa. Zdaniem M. Ziganna Jednolity Sąd Patentowy jest dowodem na to, że współpraca Unii Europejskiej i współpraca międzynarodowa działają na rzecz pobudzenia europejskiej gospodarki⁵².

Rozwiązania nowego systemu jednolitej ochrony patentowej popiera m.in. włoski przemysł samochodowy (którego przedstawiciele przekonali do niego sceptycznie nastawione wcześniej władze włoskie). Zainteresowanie systemem przejawiają także przedsiębiorstwa telekomunikacyjne, które liczą na większe zyski ze sprzedaży licencji na innowacyjne rozwiązania niż z ochrony swojego know-how (Kolarz, 2023).

Natomiast zdaniem Związku Rzemiosła Polskiego jednolita ochrona wynalazków na terenie wielu europejskich państw jest nowością z punktu widzenia funkcjonującego prawa patentowego. Dzięki temu rozwiązaniu nie trzeba będzie walidować patentów w każdym państwie, w którym chcemy uzyskać ochronę naszego wynalazku⁵³.

Z Raportu rocznego Urzędu Patentowego RP wynika, że system jednolitej ochrony patentowej uruchomiony w 2023 r. „nadal zyskuje na popularności, oferując innowatorom prostszą i bardziej dostępną ochronę patentową w 18 państwach członkowskich UE za pomocą jednego wniosku do EPO. O jednolitą ochronę wnioskowano w przypadku

25,6% wszystkich europejskich patentów przyznanych przez EPO w 2024 r., co daje łącznie ponad 28 000 zgłoszeń. W Polsce wskaźnik wykorzystania wyniósł 46,0%, co oznacza, że prawie połowa wszystkich europejskich patentów przyznanych polskim innowatorom została objęta wnioskiem o przekształcenie w jednolite patenty”⁵⁴.

Podczas jednej z międzynarodowych konferencji zadano pytanie, czy zdaniem uczestników przystąpienie do Porozumienia o jednolitym sądzie patentowym leży w interesie Polski. Pomimo różnic w poglądach wszystkie udzielone odpowiedzi na temat nowo przyjętych rozwiązań miały pozytywny wydźwięk i upatrywały w takiej decyzji więcej szans niż zagrożeń⁵⁵. Zasadne wydaje się twierdzenie, iż patrząc w przyszłość, polscy zgłaszający muszą uwzględnić sytuację, w której Polska przystąpi do systemu jednolitego patentu europejskiego i po zakończeniu okresu przejściowego, gdy wyjście spod jurysdykcji Jednolitego Sądu Patentowego zostanie całkowicie zablokowane także dla klasycznych, walidowanych patentów europejskich, będą zmuszeni do odnalezienia się w nowej rzeczywistości (Żebrowska-Kucharzyk, 2023). Dlatego też rozważenie celowości i opłacalności przystąpienia Polski do nowego systemu jest istotne. Wchodząc do systemu jednolitego patentu europejskiego, Polska uzyska możliwość jego współtworzenia i kształtowania.

Przypisy/Notes

¹ Organ wykonawczy Europejskiej Organizacji Patentowej, EPO od ang. *European Patent Organization*. Dalej jako: EPO, Europejski Urząd Patentowy.

² Konwencja o udzielaniu patentów europejskich (Konwencja o patencie europejskim), sporządzona w Monachium dnia 5 października 1973 r., zmieniona aktem zmieniającym artykuł 63 Konwencji z dnia 17 grudnia 1991 r. oraz decyzjami Rady Administracyjnej Europejskiej Organizacji Patentowej z dnia 21 grudnia 1978 r., 13 grudnia 1994 r., 20 października 1995 r., 5 grudnia 1996 r. oraz 10 grudnia 1998 r., wraz z Protokołami stanowiącymi jej integralną część, Dz.U. z 2004 r. nr 79, poz. 737 z dnia 26.04.2004 r. Dalej jako: Konwencja o patencie europejskim, KPE. Polska przystąpiła do tej konwencji 1.03.2004 r.

³ Porozumienie w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego sporządzone w Brukseli dnia 19.02.2013 r., 2013/C 175/01, Dz. Urz. UE C z 20.06.2013 r. Dalej jako: Porozumienie w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego.

⁴ Dz. Urz. UE L nr 361, s. 1. Dalej jako: rozporządzenie 1257/2012.

⁵ Dz. Urz. UE L nr 361, s. 89. Dalej jako: rozporządzenie 1260/2012.

⁶ Austria, Belgia, Bułgaria, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Niemcy, Włochy, Łotwa, Litwa, Luksemburg, Malta, Holandia, Portugalia, Słowenia, Szwecja, Cypr, Czechy, Grecja, Węgry, Irlandia, Rumunia, Słowacja.

⁷ Stan na 1.09.2024 r.

⁸ Oprócz Polski spośród członków UE Porozumienia w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego nie podpisały także Hiszpania oraz Chorwacja, zaś Cypr, Czechy, Grecja, Irlandia, Słowacja i Węgry mimo podpisania Porozumienia wciąż nie dokonały jego ratyfikacji.

⁹ Na marginesie należy dodać, że oba rozporządzenia zostały zaskarżone przez Hiszpanię, która 22.03.2013 r. wniosła do TSUE skargę C-146/13 podważającą ważność rozporządzenia nr 1257/2012 i skargę C-147/13 podważającą ważność rozporządzenia nr 1260/2012, żądając stwierdzenia ich nieważności. Wszystkie zarzuty Hiszpanii zostały przez TSUE oddalone. Szerzej na temat m.in. Nowicka, 2017.

¹⁰ Dalej jako: TSUE.

¹¹ Art. 2 pkt c rozporządzenia 1257/2012: „c) »patent europejski o jednolitym skutku« oznacza patent europejski mający na mocy niniejszego rozporządzenia jednolity skutek w uczestniczących państwach członkowskich”.

¹² Art. 2 rozporządzenia 1257/2012: „b) »patent europejski« oznacza patent udzielony przez Europejski Urząd Patentowy zgodnie z zasadami i procedurami ustanowionymi w konwencji o patencie europejskim.” Chodzi tutaj o Konwencję o patencie europejskim.

¹³ „Walidacja” oznacza złożenie odpowiednich tłumaczeń i uiszczenie opłat w celu uprawomocnienia patentu europejskiego.

¹⁴ Zasadnicza różnica występująca pomiędzy dwoma omawianymi patentami polega na tym, że patent europejski o jednolitym skutku nie wymaga walidacji w państwach uczestniczących we wzmożonej współpracy, bowiem obowiązuje w nich automatycznie. Na ten temat zob. m.in. Nowicka, 2012.

¹⁵ Wymienionych powyżej.

¹⁶ W celu uzyskania ochrony w pozostałych państwach członkowskich EPO, tj. nienależących do UE lub takich, w których nie weszło w życie Porozumienie w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego (w tym np. Polski), trzeba dokonać walidacji patentu europejskiego.

¹⁷ Albanie, Austrię, Belgię, Bułgarię, Chorwację, Cypr, Czarnogórę, Czechy, Danię, Estonię, Finlandię, Francję, Niemcy, Grecję, Węgry, Islandię, Irlandię, Włochy, Łotwę, Liechtenstein, Litwę, Luksemburg, Macedonię Północną, Maltę, Monako, Hiszpanię, Holandię, Norwegię, Polskę, Portugalię, Rumunię, San Marino, Serbię, Słowację, Słowenię, Szwecję, Szwajcarię, Turcję i Wielką Brytanię.

¹⁸ Art. 9 ust. 1 rozporządzenia 1257/2012.

¹⁹ Na ten temat: Sieńczyło-Chłabicz & Zawadzka, 2013, s. 2–10.

²⁰ Na ten temat: Nowicka, 2013, s. 19–35.

²¹ Art. 3 ust. 2 rozporządzenia 1257/2012.

²² Art. 6 ust. 1 rozporządzenia 1260/2012.

²³ „Rejestr jednolitej ochrony patentowej” oznacza rejestr będący częścią Europejskiego Rejestru Patentowego, w którym rejestruje się jednolity skutek oraz wszelkie ograniczenia, licencje, przeniesienie, unieważnienie lub wygaśnięcie patentu europejskiego o jednolitym skutku (art. 2 pkt e Rozporządzenia 1257/2012).

²⁴ Zasada 6(2) UPR – zob. Zasady dotyczące Jednolitego Systemu Ochrony Patentowej przyjęte decyzją Komitetu Specjalnego Rady Administracyjnej Europejskiej Organizacji Patentowej z dnia 15.12.2015 r. i ostatnio zmienione decyzją Komitetu Specjalnego Rady Administracyjnej z dnia 23.03.2022 r.; Dz. Urz. EPO 2022, A41. Dalej jako: UPR.

²⁵ Zasada 7(3) UPR.

²⁶ Choć pojawia się w tym miejscu pytanie: czy przywołana regulacja oznacza, że patent jednolity ma rzeczywisty jednolity charakter? Niestety system patentu jednolitego nie realizuje zasadniczego celu, jakim jest możliwość uzyskania w pełni jednolitej ochrony patentowej na terenie całej UE. Na gruncie regulacji rozporządzenia nr 1257/2012 nie jest on bowiem prawem, które podlega ujednoliconym przepisom prawa materialnego, gdyż rozporządzenie zawiera tylko ogólne reguły dotyczące jednolitego zakresu ochrony oraz prawa wynikającego z patentu. W pozostałym zakresie odsyła do prawa państwa, w którym podmiot składający wniosek o patent w dniu jego złożenia ma swoją siedzibę albo miejsce zamieszkania bądź które jest głównym miejscem prowadzenia działalności, a w sytuacji gdyby powyższe nie znajdowało zastosowania – miejsce prowadzenia działalności (art. 5 ust. 3 w zw. z art. 7 ust. 1 rozporządzenia nr 1257/2012). Na temat: Świerczyński, 2015.

²⁷ Warto przypomnieć, że pomysł utworzenia międzynarodowego sądu do spraw patentowych pojawił się po już w latach siedemdziesiątych XX w., kiedy to 10.07.1977 r. powołano Europejski Urząd Patentowy.

²⁸ Dodatkowe świadectwo ochronne oznacza dodatkowe świadectwo ochronne przyznane na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 469/2009 z 6.05.2009 r. dotyczącego dodatkowego świadectwa ochronnego dla produktów leczniczych (Dz. Urz. UE L.2009.152.1 z 16.06.2009) lub rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1610/96 z 23.07.1996 r. dotyczącego stworzenia dodatkowego świadectwa ochronnego dla środków ochrony roślin (Dz. Urz. UE L.1996.198.30 z 8.08.1996).

²⁹ Dodatkowy oddział lokalny tworzy się w umawiającym się państwie członkowskim na jego wniosek dla każdego 100 spraw patentowych w roku kalendarzowym wszczętych w tym umawiającym się państwie członkowskim w ciągu trzech kolejnych lat przed datą wejścia w życie niniejszego porozumienia lub po tej dacie. Liczba oddziałów lokalnych w jednym umawiającym się państwie członkowskim nie może przekraczać czterech (art. 7 ust. 4 Porozumienia w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego).

³⁰ Art. 7 Porozumienia w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego.

³¹ Art. 9 Porozumienia w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego.

³² Art. 10 Porozumienia w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego.

³³ W skład którego wchodzi po jednym przedstawicielu z każdego z umawiających się państw członkowskich. Komisja Europejska jest reprezentowana na posiedzeniach komitetu administracyjnego w charakterze obserwatora. Każdemu umawiającemu się państwu członkowskiemu przysługuje jeden głos. Komitet ten podejmuje decyzje większością 3/4 reprezentowanych i głosujących umawiających się państw członkowskich, o ile Porozumienie w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego lub statut nie przewidują inaczej. Komitet administracyjny wybiera spośród swoich członków przewodniczącego na kadencję wynoszącą trzy lata. Kadencja ta jest odnawialna (art. 12 Porozumienia w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego).

³⁴ W skład którego wchodzi po jednym przedstawicielu z każdego z umawiających się państw członkowskich. Każdemu umawiającemu się państwu członkowskiemu przysługuje jeden głos. Komitet budżetowy podejmuje decyzje zwykłą większością głosów przedstawicieli umawiających się państw członkowskich. Do przyjęcia budżetu wymagana jest jednak większość 3/4 głosów przedstawicieli umawiających się państw członkowskich. Komitet budżetowy wybiera spośród swoich członków przewodniczącego na kadencję wynoszącą trzy lata. Kadencja ta jest odnawialna (art. 13 Porozumienia w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego).

³⁵ Składający się z sędziów patentowych i osób o najwyższych, uznanych kwalifikacjach specjalizujących się w prawie patentowym i rozstrzyganiu sporów patentowych. Są oni mianowani na kadencję wynoszącą sześć lat. Kadencja ta jest odnawialna. Komitet doradczy wybiera spośród swoich członków przewodniczącego na kadencję wynoszącą trzy lata. Kadencja ta jest odnawialna. Zadaniem komitetu doradczego są: wspomaganie komitetu administracyjnego w przygotowaniach do mianowania sędziów Sądu, przedstawianie Prezydium propozycji dotyczących wytycznych w sprawie ramowego programu szkoleń dla sędziów, jak również przekazywanie komitetowi administracyjnemu opinii na temat wymogów dotyczących kwalifikacji europejskich rzeczników patentowych, którzy są uprawnieni do pełnienia obowiązków zawodowych pełnomocników przed Europejskim Urzędem Patentowym (art. 14 Porozumienia w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego).

³⁶ Art. 11 Porozumienia w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego.

³⁷ Art. 35 Porozumienia w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego.

³⁸ Art. 49 i 50 Porozumienia w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego.

³⁹ Zwłaszcza dla małych i średnich przedsiębiorstw, mikropodmiotów, osób fizycznych, organizacji niedochodowych, uniwersytetów i publicznych organizacji badawczych.

⁴⁰ Art. 36 Porozumienia w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego.

⁴¹ Art. 32 Porozumienia w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego.

⁴² Art. 52 Porozumienia w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego oraz Regulamin proceduralny Jednolitego Sądu Patentowego (UPC Rules of Procedure). Dalej jako: Regulamin proceduralny Jednolitego Sądu Patentowego. https://www.unified-patent-court.org/en/court/legal-documents?field_legal_doc_type_target_id=26&field_doc_keywords_target_id (dostęp: 9.08.2024).

⁴³ Art. 83 Porozumienia w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego. Decyzją komitetu administracyjnego okres ten może zostać przedłużony o kolejne siedem lat.

⁴⁴ <https://eur-lex.europa.eu/PL/legal-content/summary/unified-patent-court-agreement.html> (dostęp: 9.08.2024).

⁴⁵ Z uwagi na ograniczone ramy niniejszej publikacji procedura zastosowania klauzuli *opt-out* nie podlega omówieniu.

⁴⁶ <https://uprp.gov.pl/pl/aktualnosci/informacje/jednolity-system-patentowy-i-jednolity-sad-patentowy> (dostęp: 9.08.2024 r.).

⁴⁷ <https://www.parp.gov.pl/component/content/article/84717:patent-jednolity-i-jednolity-sad-patentowy-nowa-era-w-europejskim-systemie-ochrony-patentowej> (dostęp: 9.08.2024 r.).

⁴⁸ Na temat, dlaczego Polska powinna przystąpić do jednolitego systemu: Nowicka & Skubisz, 2013, s. 12–23.

⁴⁹ List Polskiej Izby Rzeczników Patentowych ws. niepodpisania przez Polskę umowy międzynarodowej w sprawie JSP, 27.02.2013 r.

⁵⁰ <https://www.parp.gov.pl/component/content/article/84717:patent-jednolity-i-jednolity-sad-patentowy-nowa-era-w-europejskim-systemie-ochrony-patentowej> (dostęp: 9.08.2024 r.).

⁵¹ <https://www.epo.org/en/news-events/news/unified-patent-court-munich-shares-its-story> (dostęp: 11.08.2024).

⁵² Tamże.

⁵³ *Jednolita ochrona wynalazków – nowy system ochrony patentowej*. Związek Rzemiosła Polskiego, <https://zrp.pl/jednolita-ochrona-wynalazkow-nowy-system-ochrony-patentowej/> (dostęp: 15.02.2023).

⁵⁴ Raport roczny Urzędu Patentowego RP. <https://uprp.gov.pl/pl/aktualnosci/informacje/patent-index-2024-europejska-innowacyjnosc-pozostaje-silna-w-obliczu-globalnej-niepewnosci-gospodarczej-liczba-zgloszen-patentowych-z-polski-nadal-rosnie> (dostęp: 25.03.2025).

⁵⁵ Konferencja zorganizowana we wrześniu 2022 r. przez kancelarię JWP Rzecznicy Patentowi pt. *Ready or not? Polska i Europa wobec wyzwań związanych z utworzeniem Jednolitego Sądu Patentowego*.

Bibliografia/References

Literatura/Literature

- Hermann, M., Pentek, T., & Otto, B. (2016). *Design principles for Industrie 4.0 scenarios*. 49th Hawaii International Conference on System Sciences (HICSS), LEX.
- Kolarz, S. (2023). Podzielone opinie w sprawie jednolitego patentu europejskiego. *Polski Instytut Spraw Międzynarodowych. Biuletyn*, (81).
- Nagy, E. (2023, 13 kwietnia). *Patent europejski o jednolitym skutku i nowy sąd patentowy – co powinien wiedzieć polski przedsiębiorca i czy jest się czego obawiać?* <https://codozasady.pl/p/ochrona-patentowa-co-sie-zmieni-od-1-czerwca-2023-r-> (dostęp 10.08.2024 r.).
- Nowicka, A. (2012, 8 lipca). *Jednolita ochrona patentowa i jednolity sąd patentowy – uwagi krytyczne* (stan na 27 czerwca 2012 r.) (uzupełnienie: 5 lipca 2012 r.). <https://biotechnologia.pl/biotechnologia/jednolita-ochrona-patentowa-i-jednolity-sad-patentowy-uwagi-krytyczne-1> (dostęp: 5.06.2024).
- Nowicka, A. (2013). Patent europejski o jednolitym skutku – konstrukcja prawna i treść. *Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny*, (4), 19–35.
- Nowicka, A. (2017). W: R. Skubisz (red.), *Prawo własności przemysłowej. Tom 14A. System Prawa Prywatnego*. Legalis.
- Nowicka, A., & Skubisz, R. (2013). Pakiet patentowy (ocena z perspektywy Polski). *Europejski Przegląd Sądowy*, (4), 12–23.
- Rutkowska-Sowa, M. (2021). W: J. Sieńczyło-Chlabicz (red.), *Prawo własności intelektualnej. Teoria i praktyka*. Wolters Kluwer, Lex.
- Sieńczyło-Chlabicz, J., & Zawadzka, Z. (2013). Patent europejski o jednolitym skutku. Konsekwencje przyjęcia jednolitego systemu ochrony patentowej. *Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego*, (7), 2–10.
- Świerczyński, M. (2015). W: A. Tarwacka (red.), *Iura et negotia. Księga Jubileuszowa z okazji 15-lecia Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie*. Wolters Kluwer, LEX.
- Szczepanowska-Kozłowska, K. (2013). Czy patent jednolity jest potrzebny – głos w dyskusji. *Europejski Przegląd Sądowy*, (4), 4–11.
- Tilmann, W. (2015). Wpływ regulacji o jednolitym patencie europejskim oraz umowy o Jednolitym Sądzie Patentowym na sytuację Polski. *Przegląd Prawa Handlowego*, (2), 46–49.
- Wadlow, C. (2010). *The forgotten Patent Convention, and the origins of the European Patent Jurisdiction*. Strasbourg, IIC 2010, Tom 41, Legalis.
- Wilczyńska-Baraniak, J., & Petrow-Ganew, M. (2022, 14 grudnia). *Zgodnie z zapowiedziami Jednolity System Patentowy i Jednolity Sąd Patentowy ma zacząć funkcjonować już w pierwszym półroczu 2023 r. – co stwarza nowe możliwości, ale też wyzwania dla biznesu*. https://www.ey.com/pl_pl/insights/law/nowy-system-ochrony-patentowej-w-europie (dostęp: 10.08.2024).
- Żebrowska-Kucharzyk, A. (2023, 19 kwietnia). Rewolucja, która dzieje się na naszych oczach. *Rzeczpospolita*. <https://www.rp.pl/opinie-prawne/art38344751-zebrowska-kucharzyk-rewolucja-ktora-dzieje-sie-na-naszyc-oczach>
- Żelechowski, Ł. (2022). W: K. Osajda (red.), *Prawo własności przemysłowej. Komentarz*. Legalis.

Strony internetowe/Sites

- <https://biotechnologia.pl/biotechnologia/artykuly/jednolita-ochrona-patentowa-i-jednolity-sad-patentowy-uwagi-krytyczne-1> (dostęp: 5.06.2024).
- <https://eur-lex.europa.eu/PL/legal-content/summary/unified-patent-court-agreement.html> (dostęp: 9.08.2024 r.).
- <https://uprp.gov.pl/pl/aktualnosci/informacje/jednolity-system-patentowy-i-jednolity-sad-patentowy> (dostęp: 9.08.2024).
- <https://uprp.gov.pl/pl/aktualnosci/informacje/patent-index-2024-europejska-innowacyjnosc-pozostaje-silna-w-obliczu-globalnej-niepewnosci-gospodarczej-liczba-zgloszen-patentowych-z-polski-nadal-rośnie> (dostęp: 25.03.2025).
- <https://www.epo.org/en/news-events/news/unified-patent-court-munich-shares-its-story> (dostęp: 11.08.2024).
- <https://www.parp.gov.pl/component/content/article/84717:patent-jednolity-i-jednolity-sad-patentowy-nowa-era-w-europejskim-systemie-ochrony-patentowej> (dostęp: 9.08.2024).
- Jednolita ochrona wynalazków – nowy system ochrony patentowej*. Związek Rzemiosła Polskiego. <https://zrp.pl/jednolita-ochrona-wynalazkow-nowy-system-ochrony-patentowej/> (dostęp: 15.02.2023).
- Raport roczny Urzędu Patentowego RP. <https://uprp.gov.pl/pl/aktualnosci/informacje/patent-index-2024-europejska-innowacyjnosc-pozostaje-silna-w-obliczu-globalnej-niepewnosci-gospodarczej-liczba-zgloszen-patentowych-z-polski-nadal-rośnie> (dostęp: 25.03.2025).
- Regulamin proceduralny Jednolitego Sądu Patentowego (UPC Rules of Procedure). https://www.unified-patent-court.org/en/court/legal-documents?field_legal_doc_type_target_id=26&field_doc_keywords_target_id (dostęp: 9.08.2024).

Akty prawne/Legal acts

- Konwencja o udzielaniu patentów europejskich (Konwencja o patencie europejskim), sporządzona w Monachium dnia 5 października 1973 r., zmieniona aktem zmieniającym artykuł 63 Konwencji z dnia 17 grudnia 1991 r. oraz decyzjami Rady Administracyjnej Europejskiej Organizacji Patentowej z dnia 21 grudnia 1978 r., 13 grudnia 1994 r., 20 października 1995 r., 5 grudnia 1996 r. oraz 10 grudnia 1998 r., wraz z Protokołami stanowiącymi jej integralną część, Dz.U. 2004 nr 79, poz. 737 z 26.04.2004 r.
- Porozumienie w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego sporządzone w Brukseli dnia 19.02.2013 r. (2013/C 175/01) Dz. Urz. UE C z 20.06.2013 r.
- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1610/96 z 23.07.1996 r. dotyczące stworzenia dodatkowego świadectwa ochronnego dla środków ochrony roślin (Dz. Urz. UE L 1996.198.30 z dnia 8.08.1996).
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1257/2012 z 17.12.2012 r. wprowadzające wzmocnioną współpracę w dziedzinie tworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej, Dz. Urz. UE L nr 361, s. 1.
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 469/2009 z 6.05.2009 r. dotyczące dodatkowego świadectwa ochronnego dla produktów leczniczych (Dz. Urz. UE L 2009.152.1 z 16.06.2009).
- Rozporządzenie Rady (UE) nr 1260/2012 z 17.12.2012 r. wprowadzające wzmocnioną współpracę w dziedzinie tworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej w odniesieniu do mających zastosowanie ustaleń dotyczących tłumaczeń, Dz. Urz. UE L nr 361, s. 89.
- Zasady dotyczące Jednolitego Systemu Ochrony Patentowej przyjęte decyzją Komitetu Specjalnego Rady Administracyjnej Europejskiej Organizacji Patentowej z dnia 15.12.2015 r. i ostatnio zmienione decyzją Komitetu Specjalnego Rady Administracyjnej z dnia 23.03.2022 r.; Dz. Urz. EPO 2022, A41.

Dr Anna Rogacka-Łukasik

Doktor nauk prawnych. Adiunkt badawczo-dydaktyczny w Katedrze Prawa Sądowego, na Wydziale Prawa i Ekonomii Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie. Autor publikacji z zakresu prawa cywilnego i prawa prywatnego międzynarodowego. Zainteresowania badawcze: problematyka umów nienazwanych w obrocie krajowym, jak również międzynarodowym, prawo umów konsumenckich, relacja prawa publicznego z prywatnym, w tym też kolizyjna problematyka stosowania prawa publicznego, problematyka regulacji prawnych dotyczących osób z niepełnosprawnościami. Członek Komisji Nauk Prawnych i Ekonomicznych Polskiej Akademii Nauk Oddział w Katowicach. Członek zwyczajny Stowarzyszenia Badań nad Źródłami i Funkcjami Prawa „Fontes”. Sekretarz redakcji czasopisma „Gubernaculum et Administratio”.

Dr Anna Rogacka-Łukasik

Doctor of legal sciences. Research and teaching assistant in the Department of Judicial Law at the Faculty of Law and Economics of Jan Długosz University in Częstochowa. Author of publications in the field of civil law and private international law. Research interests: the issue of unnamed contracts in domestic as well as international transactions, consumer contract law, the relationship between public and private law, including the conflict of laws regarding the application of public law, and the regulatory issues related to people with disabilities. Member of the Committee of Legal and Economic Sciences of the Polish Academy of Sciences, Katowice Branch. Regular member of the Association for Research on the Sources and Functions of Law "Fontes". Secretary of the editorial board of the journal "Gubernaculum et Administratio".

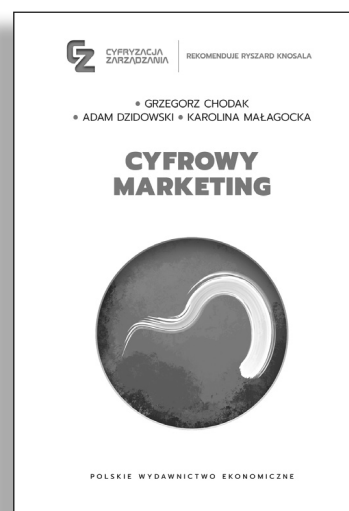
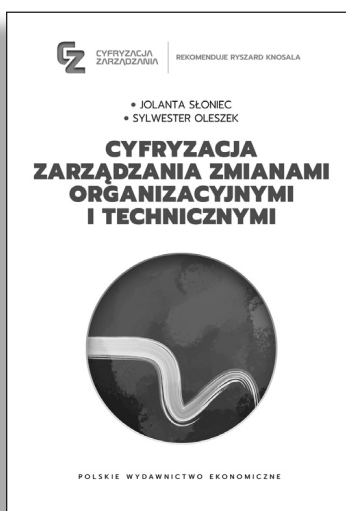
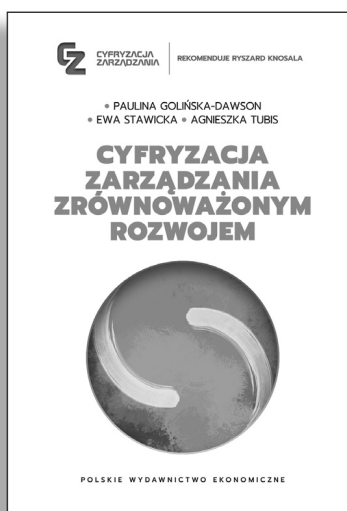
Dr hab. Magdalena Gurdek, prof. AH

Doktor habilitowany nauk prawnych, profesor Akademii Humanitas, radca prawny, wykładowca akademicki. Dyrektor Centrum Awansów Naukowych AH oraz przewodnicząca Rady Dyscypliny Nauki Prawne AH. Członek Rady Naukowej Stowarzyszenia Badań nad Źródłami i Funkcjami Prawa „Fontes”. Specjalizuje się w problematyce szeroko pojętego prawa i postępowania administracyjnego. Autorka blisko 200 publikacji (w tym monografii) i opracowań naukowych, kierownik licznych projektów badawczych.

Dr hab. Magdalena Gurdek, prof. AH

Habilitated doctor of legal sciences, professor at the Humanitas Academy, legal advisor, university lecturer. Director of the AH Scientific Advancement Center and chairperson of the AH Discipline Council for Legal Sciences. Member of the Scientific Council of the Association for Research on Sources and Functions of Law "Fontes". She specializes in the broadly understood issues of law and administrative proceedings. Author of nearly 200 publications (including monographs) and scientific studies, and manager of numerous research projects.

NOWOŚCI

Więcej informacji na stronie: www.pwe.com.pl